Sygn. akt **OS 12/26**

POSTANOWIENIE

Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie
z dnia (…) r.

w składzie:

Przewodniczący: **r.pr. Bożena Bielecka**
Sędziowie: **r.pr. Magdalena Gnutek-Jedenak -** sprawozdawca
r.pr. Zofia Filipek-Kraczek

Protokolant: Agnieszka Kuchciak

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu (…) r. sprawy ze skargi (…) na postępowanie r.pr. (…) na skutek odwołania z dnia (…) r. (data wpływu) od postanowienia Z-cy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie z dnia (…) r., sygn. akt RD (…) o odmowie wszczęcia dochodzenia

postanawia:

na podstawie art. 437 § 1 w zw. art. 438 pkt 3 w zw. z art. 297 § 1 pkt 1, 4 i 5 Kodeksu postępowania karnego (tj. Dz. U. z 2026 r., poz. 490) oraz art. 74^1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 499 ze zm.) uchylić w całości zaskarżone postanowienie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie z dnia (…) r., sygn. akt RD (…) o odmowie wszczęcia dochodzenia i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania.

Przewodniczący:	Członkowie:	
……	…….	……
r.pr. Bożena Bielecka	r.pr. Magdalena Gnutek-Jedenak	r.pr. Zofia Filipek-Kraczek

<u>Uzasadnienie</u>

W dniu (…) r. do Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie wpłynęło odwołanie (…) w (…) (dalej: Skarżący) na postanowienie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie z dnia (…) r. sygn. akt. RD -(…) w przedmiocie odmowy wszczęcia dochodzenia w sprawie **radcy prawnego** (…) wobec stwierdzenia, że zachowanie radcy prawnego nie wyczerpuje znamion czynu dyscyplinarnego. Skarżący zakwestionował w całości przedmiotowe postanowienie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego, podnosząc zarzuty naruszenia art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 8 i art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (dalej: KERP) poprzez błędne przyjęcie, że zachowanie radcy prawnego (…) nie wyczerpuje znamion

przewinienia dyscyplinarnego, podczas gdy stanowi ono rażące niedopełnienie przez niego obowiązków zawodowych polegających na zaniechaniu pozwania inwestora, tj. (…) w ramach odpowiedzialności solidarnej z art. 647^1 k.c. Ponadto Skarżący podniósł zarzut naruszenia art. 2 § 2 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k. w zw. z art. 74^1 ustawy o radcach prawnych poprzez niedopełnienie obowiązku rzetelnego i wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy, co skutkowało błędnym przyjęciem, że zachowanie radcy prawnego nie narusza art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych. Finalnie, Skarżący podniósł błąd w ustaleniach faktycznych polegający na błędnym przyjęciu, że istotą zawiadomienia z dnia (…) r. o możliwości popełnienia przewinienia dyscyplinarnego jest spór majątkowy, podczas gdy przedmiotem skargi jest niedopełnienie obowiązków zawodowych i brak odpowiedzi na prośbę Skarżącej spółki o wyjaśnienie działań radcy prawnego, co stanowi samodzielny delikt dyscyplinarny. Z uwagi na powyższe, Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Rzecznikowi Dyscyplinarnemu do ponownego rozpatrzenia.

Na posiedzenie przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie w dniu (…) r. stawił się pełnomocnik Skarżącego – adwokat (…). W ustnym stanowisku nie zgodził się z postanowieniem Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego, stwierdził, że powinno zostać przeprowadzone postępowanie wyjaśniające, które dotychczas ograniczyło się tylko do odebrania pisemnych wyjaśnień od radcy prawnego. W ocenie pełnomocnika Skarżącego, działania radcy prawnego polegające na pozwaniu tylko i wyłącznie generalnego wykonawcy (…) (a nie solidarnie z inwestorem (…)) doprowadziły do dużej straty finansowej Spółki. Obecnie roszczenie wynikające z faktury z (…) r. jest już przedawnione. Radca prawny (…) nie odpowiedział na jakiekolwiek zapytania kierowane przez obecny zarząd Spółki, nie przekazał obecnemu pełnomocnikowi Spółki dokumentów dotyczących sprawy sądowej. Sprawa o zapłatę nie została skierowana do sądu ani przeciwko radcy prawnemu, ani przeciwko byłemu zarządowi.

Rozpoznając sprawę Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie ustalił, co następuje:

W dniu (…) r. do Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie wpłynęło zawiadomienie o możliwości popełnienia przewinienia dyscyplinarnego przez radcę prawnego (…). Zawiadomienie złożyła spółka (…) w (…).

Ze skargi wynika, że radca prawny (…) prowadził obsługę prawną Skarżącej spółki w okresie od dnia (…) roku do dnia (…) roku. W czasie świadczenia przez niego usług, spółka zawarła w dniu (…) roku umowę o roboty budowlane z (…) jako podwykonawca. Przedmiotem umowy było wykonanie modernizacji oczyszczalni ścieków poprzez budowę modułu flotacyjnego przed częścią biologiczną oraz budowę osadników wtórnych wraz z wyposażeniem i elementami towarzyszącymi dla (…) w (…). Inwestorem była wspomniana (…)(…), generalnym wykonawcą zaś – (…). Ustalono wynagrodzenie ryczałtowe, a termin realizacji umowy został ustalony na dzień (…) roku. Na podstawie aneksu do umowy podwyższono wynagrodzenie ryczałtowe. Zamawiający (…) uchylał się od dokonania odbioru wykonanych robót oraz obowiązku zapłaty, w związku z tym Skarżąca spółka zmuszona była do dokonania odbioru robót jednostronnie. O problemach generalnego wykonawcy (…) informowany był inwestor (…) w dniu (…) roku. Pomimo problemów finansowych (…), Skarżąca spółka wystawiła fakturę z terminem płatności do dnia (…) roku. W dniu (…) roku ówczesny prezes zarządu Skarżącej spółki udzielił radcy prawnemu (…) pełnomocnictwa. Dotyczyło ono upoważnienia do działania w imieniu spółki w sprawie o zapłatę przeciwko (…). W sprawie tej

Sąd Okręgowy w (…) w dniu (…) roku wydał nakaz zapłaty, który następnie został zaopatrzony w klauzulę wykonalności w dniu (…) roku. Następnie zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne przeciwko (…). W dniu (…) roku ówczesny prezes zarządu spółki wydał zarządzenie numer (…) w sprawie uznania należności za nieściągalne lub umorzone. Zarządzenie zostało zatwierdzone przez radę nadzorczą spółki. Spółka oświadczyła, że radca prawny poinformował ją drogą e-mailową w dniu (…) roku, że egzekucja komornicza była wszczynana dwukrotnie, a spółka jest zobowiązana do zapłaty zaliczki w kwocie (…) zł. Wezwanie do zapłaty zaliczki zostało doręczone radcy prawnemu, gdyż nie wypowiedział on pełnomocnictwa do zastępowania spółki w tym postępowaniu egzekucyjnym, pomimo rozwiązania z nim umowy o obsługę prawną. Pismem z dnia (…) roku Wiceprezes zarządu spółki zwrócił się do radcy prawnego z pytaniami: a/ dlaczego ówczesny zarząd nie skorzystał z możliwości pozwania inwestora jako odpowiedzialnego solidarnie wraz z wykonawcą w trybie artykułu 647^1 § 1 k.p.c. oraz b/ czy radca prawny informował zarząd o takiej konieczności, skoro w dniu (…) roku komornik wydał postanowienie o umorzeniu egzekucji. Radca prawny nie odpowiedział na to pismo. W dniu (…) roku zarząd spółki skierował do radcy prawnego przedsądowe wezwanie do zapłaty na kwotę (…) zł, płatne w terminie 14 dni od dnia odbioru wezwania. Wezwanie zostało odebrane przez radcę prawnego w dniu (…) roku i pozostawione bez odpowiedzi.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego w ramach czynności wyjaśniających zwróciła się do radcy prawnego o przesłanie pisemnych wyjaśnień. W wyjaśnieniach radca prawny wskazał, że w treści zawiadomienia trudno wyszukać, jakie obowiązki radcy prawnego zostały naruszone, co uniemożliwia merytoryczne odniesienie się do tak ogólnikowo sformułowanych zarzutów. Radca prawny odniósł się do treści wiadomości e-mail z dnia (…) roku i załączył wydruk tej wiadomości. Z wiadomości tej wynika, że radca prawny poinformował, iż postępowanie egzekucyjne w stosunku do (…) zostało wszczęte dwukrotnie, pierwszy raz niezwłocznie po otrzymaniu tytułu egzekucyjnego, drugi raz w (…) roku. Zlecono komornikowi poszukiwanie majątku dłużnika, które to czynności nie przyniosły rezultatu, a postępowanie egzekucyjne miało zostać umorzone. Jednocześnie radca prawny wskazał, że w okresie realizowania obsługi prawnej spółki na bieżąco informował zarząd oraz pracownika realizującego obowiązki windykacyjne o wszelkich czynnościach podejmowanych w stosunku do dłużników spółki, przekazując na bieżąco związane z tym dokumenty. Z powyższych względów radca prawny nie dysponuje dokumentami dotyczącymi spraw egzekucyjnych i nie mógł ich przekazać. Odniósł się on również do stwierdzenia: *„brak dokumentów wskazujących na informowanie przez radcę prawnego byłego zarządu o istnieniu zobowiązania po stronie dłużników, to jest inwestora i głównego wykonawcy”*. Wskazał, że przechowywania dokumentów spółki nie można zakwalifikować do obowiązków radcy prawnego, gdyż taki obowiązek nie wynika z przepisów prawa, zasad etyki, ani z umowy. Jednocześnie, radca prawny wyraził stanowczy sprzeciw przeciwko praktyce, polegającej na wykorzystywaniu postępowania dyscyplinarnego do uzyskiwania przez spółkę informacji, mogących mieć istotne znaczenie w ewentualnym postępowaniu sądowym wytoczonym przeciwko radcy prawnemu przez spółkę, co w ocenie radcy prawnego ma właśnie miejsce, mając na uwadze wezwanie do zapłaty, jakie Spółka skierowała do radcy prawnego.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego po przeanalizowaniu sprawy wskazała, że skarga zasadniczo opiera się na twierdzeniu, że radca prawny nie poinformował zarządu spółki o możliwości pozwania inwestora w trybie art. 647^1 § 1 k.c. (solidarna odpowiedzialność inwestora). Jednak z samego faktu, że zarząd zadał to pytanie dopiero pismem z dnia (…) roku — czyli ponad 4 lata po umorzeniu egzekucji — nie wynika, że radca prawny zaniechał udzielenia stosownej porady we właściwym czasie. Ciężar wykazania, że taka informacja nie została przekazana, spoczywa na Spółce.

Wybór strategii procesowej należy do autonomii zawodowej radcy prawnego, który zobowiązany jest do działania zgodnie z najlepszą wiedzą i interesem klienta, lecz nie do przyjmowania każdego dostępnego instrumentu prawnego. W ocenie Zastępcy Rzecznika jest możliwe, że zarząd Spółki był informowany o tej opcji i świadomie z niej zrezygnował; ocena szans powodzenia roszczenia wobec inwestora była negatywna w świetle konkretnych okoliczności faktycznych oraz wybór drogi przeciwko zamawiającemu był w tamtym czasie uzasadniony i zaakceptowany przez klienta. Samo umorzenie egzekucji w (…) roku nie dowodzi błędu w strategii procesowej przyjętej w (…) roku — ocena musi uwzględniać stan wiedzy i okoliczności istniejące w chwili podejmowania decyzji, a nie retrospektywną ocenę jej skutków. Spółka zarzuciła, że radca prawny nie wypowiedział pełnomocnictwa po rozwiązaniu umowy o obsługę prawną, przez co wezwanie komornika trafiło do niego. W ocenie Zastępcy Rzecznika jest to okoliczność techniczna, która co do zasady rodzi obowiązek niezwłocznego wypowiedzenia pełnomocnictwa lub poinformowania mocodawcy, jednak w tym przypadku radca prawny niezwłocznie poinformował Spółkę e-mailem z dnia (…) roku o zaistniałej sytuacji i konieczności uiszczenia zaliczki komorniczej. Sama ta okoliczność — o ile w ogóle stanowi uchybienie — nie osiąga progu ciężkości wymaganego do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego. Natomiast, skierowanie przedsądowego wezwania do zapłaty na kwotę (…) zł wskazuje, że Spółka dochodzi swoich roszczeń w trybie cywilnym. Postępowanie dyscyplinarne nie jest instrumentem egzekwowania roszczeń odszkodowawczych. Jeżeli Spółka uważa, że poniosła szkodę na skutek wadliwego doradztwa prawnego, właściwą drogą jest powództwo cywilne o odszkodowanie za nienależyte wykonanie zobowiązania (art. 471 k.c.), a nie postępowanie dyscyplinarne, które służy ochronie zasad etyki i godności zawodu, a nie zaspokojeniu roszczeń majątkowych. Organy dyscyplinarne samorządu radcowskiego nie są uprawnione do oceny strategii procesowej przyjętej przez działającego w imieniu klienta radcę prawnego. To właśnie pełnomocnik reprezentujący klienta decyduje o doborze środków, argumentów które na danym etapie postępowania będą w jego ocenie zasadne. Zdarza się, że przyjęta przez radcę prawnego strategia procesowa nie przynosi oczekiwanych rezultatów. Nie jest to jednak błąd skutkujący pociągnięciem radcy prawnego do odpowiedzialności dyscyplinarnej. Nie jest zasadnym również, aby oceniać, czy konkretne czynności pełnomocnika były konieczne w danych okolicznościach sprawy, czy też można było ich zaniechać. Czy zmiana zgłoszonego wcześniej wniosku dowodowego była w tym przypadku uzasadniona okolicznościami sprawy, czy też nie. W tym konkretnym przypadku czynności pełnomocnika mieściły się w granicach przepisów prawa.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego stanęła więc na stanowisku, że radca prawny (…) nie naruszył zasad etyki oraz treści art. 64 ustawy o radcach prawnych, dlatego też odmówiła wszczęcia dochodzenia w sprawie.

Po rozpatrzeniu zażalenia Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawny w Lublinie zważył, co następuje:

Zażalenie Skarżącego na postanowienie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie z dnia (…) r. sygn. akt. RD-(…) w przedmiocie odmowy wszczęcia dochodzenia w sprawie radcy prawnego (…) **zasługuje na uwzględnienie.**

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie wskazanym wyżej postanowieniem odmówiła wszczęcia dochodzenia w sprawie radcy prawnego (…) wobec stwierdzenia, że zachowanie radcy prawnego nie wyczerpuje znamion czynu dyscyplinarnego.

W ocenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie sformułowanie takiej konstatacji – na podstawie zebranego dotychczas w sprawie materiału dowodowego ograniczającego się wyłącznie do pisemnych wyjaśnień (…) – jest przedwczesne, w szczególności biorąc pod uwagę okoliczność, iż (…) nie ustosunkował się w jakikolwiek sposób do pytań Skarżącego zawartych w piśmie z dnia (…) r. (mail z dnia (…) r. dołączony do wyjaśnień z dnia (…) r. dotyczy wcześniejszej korespondencji między stronami).

Zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, radcowie prawni i aplikanci radcowscy podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swych obowiązków zawodowych. W myśl art. 8 KERP radca prawny świadcząc pomoc prawną postępuje lojalnie i kieruje się dobrem klienta w celu ochrony jego praw. Radca prawny zobowiązany jest wykonywać czynności zawodowe sumiennie oraz z należytą starannością uwzględniającą profesjonalny charakter działania (art. 12 ust. 1 KERP). Radca prawny obowiązany jest informować klienta o przebiegu sprawy i jej wyniku w sposób z nim uzgodniony, w szczególności o skutkach podejmowanych czynności procesowych, chyba że klient wyrazi zgodę na odstąpienie od tego obowiązku. Radca prawny obowiązany jest uzyskać zgodę klienta na skierowanie sprawy do polubownego załatwienia lub na dokonanie czynności procesowych obejmujących wniesienie pozwu, uznanie powództwa, zawarcie ugody, cofnięcie powództwa (art. 44 ust. 1 i 2 KERP).

Mając więc powyższe na względzie i absolutnie nie przesądzając o końcowym rozstrzygnięciu prowadzonego postępowania, w ocenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego zasadnym byłoby podjęcie dodatkowych czynności w sprawie celem pełnego wyjaśnienia, czy doszło do naruszenia przez radcę prawnego (…) przepisów ustawy o radcach prawnych oraz Kodeksu Etyki Rady Prawnego.

Rzecznik Dyscyplinarny przy ponownym rozpoznaniu sprawy powinien odebrać szczegółowe wyjaśnienia od radcy prawnego (…), w których radca prawny ustosunkuje się do treści zawiadomienia Skarżącego, a ponadto wyjaśni sposób prowadzenia obsługi prawnej Spółki, z uwzględnieniem kwestii dochodzenia roszczeń od (…) w (…) r., informowania zarządu Spółki oraz uzgodnień z zarządem Spółki w tym zakresie – w kontekście treści art. 44 ust. 1 i 2 KERP. Z orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego z dnia 17 maja 2023 r. WO-17/23 wynika bowiem, że *radca prawny zobowiązany jest każdorazowo wyjaśnić klientowi skutki prawne podejmowanych czynności lub ich zaniechania (w przypadku takiej decyzji klienta).*

Zasadnym byłoby również przedłożenie przez radcę prawnego wszelkich posiadanych dokumentów (np. opinii prawnych, stanowisk, itp.) świadczących o informowaniu mocodawcy przez radcę prawnego o skutkach podejmowanych czynności procesowych w sprawie dochodzenia roszczeń od (…). W ocenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego koniecznym jest też wyjaśnienie, dlaczego radca prawny (…) nie udzielił Spółce informacji wnioskowanych pismem z dnia (…) r. Należy bowiem mieć na uwadze, że zgodnie z orzeczeniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w Gdańsku z dnia 21 kwietnia 2023 r. D 1/23 *Przepis art. 46 KERP jest związany z wykonywaniem czynności zawodowych z należytą starannością uwzględniającą profesjonalny charakter działania. Norma tego przepisu przypisuje odpowiedzialność za czyn polegający na niewydaniu dokumentów. Niewątpliwie działania takie jak niezapewnienie możliwości skutecznego kontaktu z radcą prawnym po ustaniu stosunku pełnomocnictwa a przez to brak możliwości odbioru dokumentów z Kancelarii sprowadza się do odmowy wydania przez radcę prawnego dokumentów związanych z prowadzoną sprawą mimo*

wniosku klientów i stanowi uchybienie obowiązkom zawodowym, uregulowanym nie tylko w Kodeksie Etyki Radcy prawnego, ale również w § 10 ust. 2 Regulaminu wykonywania zawodu radcy prawnego. Takie postępowanie radcy prawnego powinno zatem być ocenione jako obniżające zaufanie do zawodu w oczach klientów, wobec czego nie można uważać takich zachowań za nieistotne przewinienie.

Ponadto, Rzecznik Dyscyplinarny powinien przesłuchać w charakterze świadka mocodawcę (…) – byłego Prezesa Zarządu Spółki (…) na okoliczność sposobu prowadzenia przez (…) obsługi prawnej Spółki, z uwzględnieniem kwestii dochodzenia roszczeń od (…) w (…) r., informowania zarządu Spółki oraz uzgodnień z zarządem Spółki w tym zakresie – w kontekście treści art. 44 ust. 1 i 2 KERP. Należy również ustalić, jaki był przyjęty sposób komunikacji pomiędzy prezesem zarządu a radcą prawnym co do podejmowania przez radcę prawnego czynności procesowych w sprawie dochodzenia roszczeń (czy były to uzgodnienia ustne, czy zarząd oczekiwał przedstawienia przez radcę prawnego pisemnej opinii prawnej).

Jak już wyżej wskazano, niniejsze postanowienie nie przesądza sposobu przyszłego rozstrzygnięcia, bowiem ponowne rozstrzygnięcie sprawy jest zależne od wyników uzupełniającego postępowania dowodowego, jakie powinien przeprowadzić Rzecznik Dyscyplinarny.

Mając powyższe na uwadze, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę do ponownego jej rozpoznania.

W myśl art. 74^1 pkt 1 ustawy o radcach prawnych, w sprawach nieuregulowanych w ustawie, do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego. Z kolei art. 437 § 1 Kodeksu postępowania karnego stanowi, że po rozpoznaniu środka odwoławczego sąd orzeka o utrzymaniu w mocy, zmianie lub uchyleniu zaskarżonego orzeczenia w całości lub w części.

Pouczenie:
Zgodnie z art. 426 § 1 Kodeksu postępowania karnego w związku z art. 74^1 pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 499 ze zm.) niniejsze postanowienie jest prawomocne i nie służy od niego prawo wniesienia odwołania do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

Przewodniczący Członkowie

…… …… ……
r.pr. Bożena Bielecka r.pr. Magdalena Gnutek-Jedenak r.pr. Zofia Filipek-Kraczek